

УДК 69.003.658.012.2

Крикун К.В.,

к.е.н., професор КНУБА,

Оліферук С.Л.,

магістр, старший викладач КНУБА,

Шевчук К.І.,

доцент КНУБА,

Сердюченко Н.Б.,

к.е.н., доцент КНУБА м. Київ

ЕКОНОМІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ І КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ВИРОБНИЦТВА (ПІДПРИЄМСТВА)

***Анотація.** В статті розглядаються основні економічні інструменти управління ефективністю і конкурентоспроможністю виробництва. Особливу увагу приділено двом основним напрямкам групування – ресурсному та системному. Також показана схема послідовності їх формування.*

***Ключові слова:** економічні інструменти, системний напрямок, ресурсний напрямок.*

Вступ. Ефективність і конкурентоспроможність підприємства повною мірою забезпечуються принципами і засадами дії основних економічних механізмів.

Економічні інструменти управління – це сукупність цілеспрямованих техніко-економічних дій з метою забезпечення ефективності і конкурентоспроможності виробництва.

Постановка завдання. Проблема полягає у визначенні, формуванні, групуванні і структуризації основних економічних інструментів управління повною виробничо-господарською діяльністю підприємств будівельної галузі.

Основна частина. Перш за все, слід сформулювати два основних напрями групування економічних інструментів, зокрема системний та ресурсний.

Системний напрямок створюється на базі основних базових систем функціонування будівельного виробництва, зокрема:

- системи нормування праці у будівництві;
- тарифної системи оплати праці у будівництві;
- особливої системи ціноутворення у будівництві;
- системи калькулювання витрат на одиницю кожного виду робіт і товарної продукції в цілому.

До системи нормування праці у будівництві відносяться:

- збірники елементних кошторисних норм за всіма видами робіт;
- основні структуроутворюючі норми (норма часу, норма затрат праці, норма виробки, норма чисельності).

В основі тарифної системи оплати праці лежить тарифна сітка, яка розробляється на основі тарифної ставки 1-го розряду та коефіцієнтів тарифних співвідношень. Тарифна ставка 1-го розряду розраховується з урахуванням досягнутого рівня продуктивності праці і завдань по її зростанню та повинна бути не нижчою законодавчо встановленого рівня мінімальної оплати праці. Система оплати праці також включає форми оплати праці, структуру зарплати і основні види зарплати. До основних форм оплати праці відносяться:

1. почасова (погодинна) тарифна оплата праці на основі табелів обліку, реєстрації і оформлення фактично відпрацьованого часу та його оплати;

2. відрядної оплати праці за виконані обсяги робіт на основі оформлення планових і фактичних спеціальних нарядів.

Структура заробітної плати включає:

- основну зарплату за планові обсяги робіт або часу;
- додаткову зарплату за додаткові обсяги робіт або часу;
- іншу зарплату у вигляді компенсаційних та заохочувальних виплат.

В складі тарифної системи оплати праці також враховуються основні види зарплати:

- номінальна (нарахована);
- фактична (виплачена);
- реальна (за купівельною спроможністю).

Особлива система ціноутворення у будівництві функціонує на основі:

1. укрупнених показників вартості прямих витрат матеріалів, зарплати і праці на одиницю кожного виду робіт, які розраховуються на основі елементних кошторисних норм і діючого рівня ринкових цін;

2. складання локальних, об'єктних кошторисів та зведених кошторисних розрахунків на основі креслень, відомостей робіт, специфікацій тощо.

Система калькулювання витрат на одиницю кожного виду робіт передбачає розробку планових і фактичних калькуляцій як інструментів економічного управління виробництвом безпосередніми виконавцями тобто робітниками, бригадами, майстрами, виконробами.

Ресурсний напрямок передбачається у складі трьох основних груп економічних інструментів, зокрема:

1. Балансової таблиці фінансового розділу бізнес-плану фірми і структурних підрозділів, яка складається з двох сторін:

- правої планової, до якої відносяться всі заходи розвитку, поточного функціонування і резервних ситуацій;

— лівої бізнесової, яка передбачає формування джерел фінансових надходжень, у тому числі основних, додаткових та інших джерел.

Обидві сторони балансової таблиці повинні бути збалансованими.

2. Калькуляційні розрахунки поточних витрат (собівартості) матеріальних, енергетичних, трудових і фінансових ресурсів шляхом розробки:

— загальних калькуляцій собівартості товарної продукції;

— одиничних калькуляцій собівартості одиниці об'єму кожного виду будівельних робіт;

3. Розрахунки результатів повної госпрозрахун-

кової діяльності тобто показників фінансового стану фірми в цілому і всіх структурних підрозділів, включаючи окремо працюючих робітників, у тому числі:

— планових розрахунків на кожний місяць і до кінця року;

— фактичних розрахунків за кожний місяць і до кінця року.

Висновки. Послідовність визначення, формування, групування і структуризації основних економічних інструментів управління ефективністю і конкурентоспроможністю виробництва (підприємства) можна розглянути за наступною схемою (див. рис. 1).

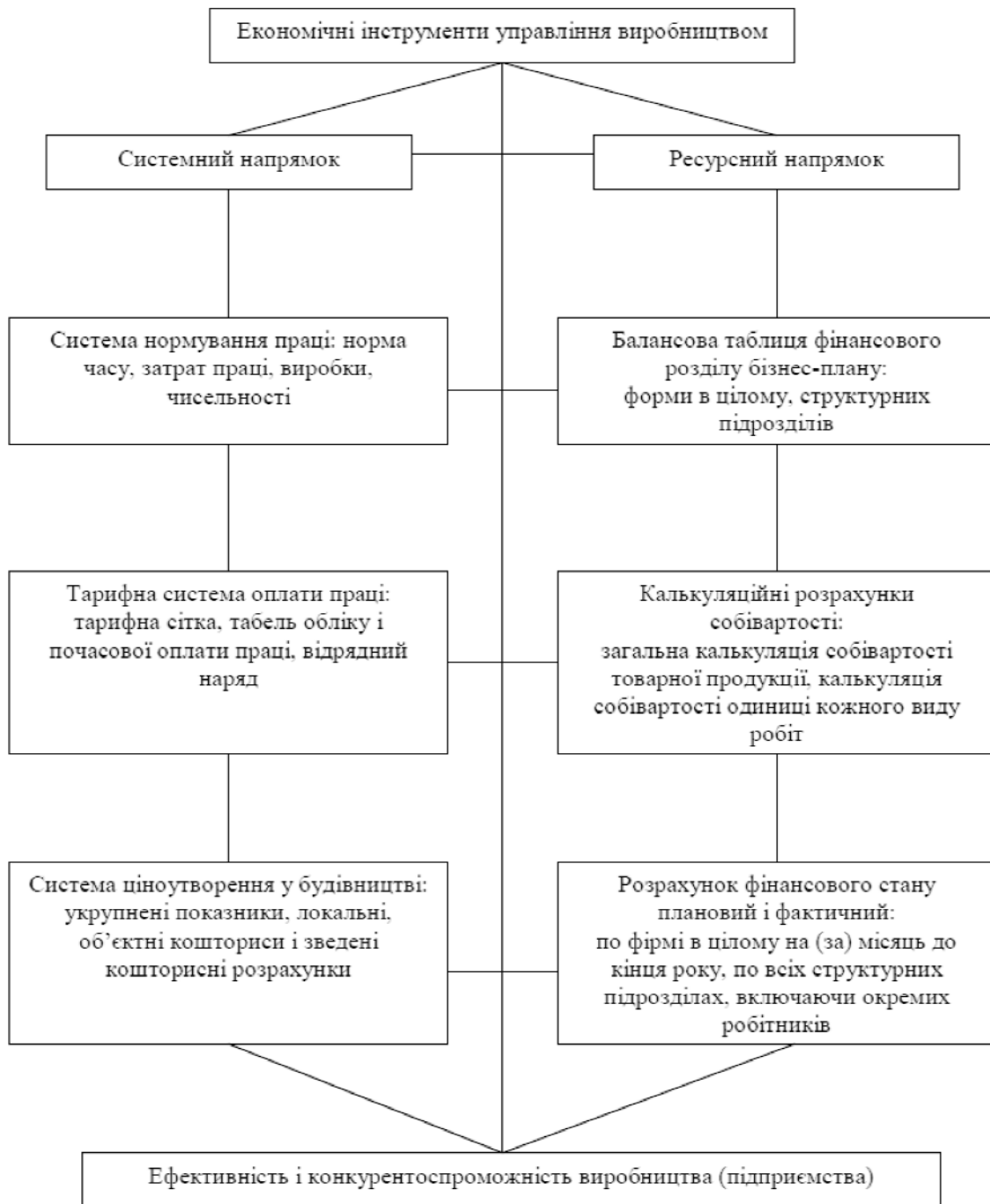

Рис. 1. Схема послідовності формування і структуризації економічних інструментів управління ефективністю і конкурентоспроможністю виробництва (підприємства)

Література

1. Діківська Л. І. Тенденції розвитку роздрібних торговельних мереж та їх вплив на конкурентне середовище //Актуальні проблеми економіки. — 2006.
2. Денисенко М.П та ін. Інвестиційно-інноваційна діяльність: теорія, практика, досвід: монографія — Суми : Університетська книга, 2008. — 1050с.
3. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник. — К. 2016 р — 728 с.

References

1. Dikivska, L., (2006). Trends in the development of retail chains and their impact on the competitive environment. Actual problems of the economy
2. Denysenko, M. and others, (2008). Investment and innovation activity: theory, practice, experience: monograph Sumy: University book, 1050
3. Ivanilov, O., (2016). Business Economics Kyiv: Textbook, 728

Крикун К.В., Олиферук С.Л., Шевчук К.И., Сердюченко Н.Б.

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ИНСТРУМЕНТЫ УПРАВЛЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬЮ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬЮ ПРОИЗВОДСТВА (ПРЕДПРИЯТИЯ)

***Аннотация.** В статье рассматриваются основные экономические инструменты управления эффективностью и конкурентоспособностью производства. Особое внимание уделено двум основным направлениям группировки — ресурсном и системном. Также показана схема последовательности их формирования.*

***Ключевые слова:** экономические инструменты, системное направление, ресурсное направление.*

Krykun K. V., Olyferuk S. L., Shevchuk K. Y., Serdyuchenko N. B.

ECONOMIC TOOLS OF MANAGEMENT OF EFFICIENCY AND COMPETITIVENESS OF PRODUCTION (ENTERPRISE)

***Abstract.** The article deals with the main economic instruments for managing the efficiency and competitiveness of production. Particular attention is paid to two main areas of grouping — resource and system. Also shown is a diagram of the sequence of their formation.*

***Keywords:** economic instruments, system direction, resource direction.*